

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. X. Regulariter & per se loquendo peccat mortaliter, qui sinè justa causa non implet pœnitentiam, impositam pro peccatis mortalibus numquam confessis, aliàs solùm venialiter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](#)

n notabilis damno posse.

ritto retrahenter penit.

ant Omnes Confessarii,

difficiles, sed ut ac-

tilitati penitentium

penitentias imponant;

fugientibus

aliquo justas, acce-

ptim quando non est u-

, & medicinae necessitas

& ita fieri, inquit Su-

ter vix possit fieri magna

forsum, & penitentis;

utest suo munere funga-

simo, quo aliquis peni-

onem vulnus suscipere julam

Absolutione maulat-

rium, est id dicamus

peccato, non ideo de-

remittere retrahit ab im-

portionatis juxta do-

ne credo quod retrahat-

partite.

, quamvis per se melius

in nubere; equeidem per

esse nubere, quam non esse

de non sequitur, quod

catum reliquere Sac-

imperfectum. Ergo licet

ere Sacramentum Peni-

tario, inde tamen non

est peccatum mortale sine

alio Confessario, priori

disparitatem; atque,

in Matrimonio, quid am-

entia, nihilominus qua-

er in Sacramento Peni-

tario imprudenter, vi-

quia aliunde Confessarii

nonendo illo onere, hinc

verentia sine alia causa,

intencia, reliquere hoc

imperfectum, & se

cavere, non apparet, in-

is irreverentia mortalis

penitentia, que committit-

que illa causa relinquere

imperfectum; aut Si-

, interruperet, aut

quamcumque inchoa-

tis, aut Sacrificii,

dam gravem irreveren-

tia, polliquuntur incep-

tis, sceluso omni-

iniquum Baptismum hunc

em nibil urgenter. Item

ca, recederet ab Altari

puptu.

Si

Sect. 13. De Satisfactione sacramentali. Concl. 9. 939

213.
objecio. Si dixeris; facta Confessione, & imposuit
satisfactione, jam satis notabiliter inchoatum
est Sacramentum Penitentiae; nam Confessio
est pars quasi essentialis, satisfactione autem pars
integralis, & quidem gravis, si penitentia sit
gravis pro gravibus delictis. Cur ergo non sit
gravis irreverentia Sacramentum Penitentiae,
lic inchoatum, reliquere imperfected?

Responso. Respondeo; propter onus, quod imponi-
tur, licet enim ejus acceptatio non debuerit
esse omnino libera; equidem quia tanta diver-
sitas est inter Confessarios, in impositione hu-
jus oneris majoris, vel minoris, fideles com-
muniter non apprehendunt notabilem irreve-
rentiam in eo, quod penitentia reculet peni-
tentiam, nolens ad hoc Confessario absolvit,
sed experiri iudicium seu sententiam alterius
Confessarii, quod non habet locum in Sacra-
mento Baptismi, aut Sacrificio Missae. Inter-
rim res non caret difficultate, quam optimè
propositum Arriaga; an autem ei per omnia fa-
ctum sit, reliquo iudicio Lectoris: ego,
ut verum fatetur, non video quid aliud respon-
deri possit.

Occurrunt
alii objec-
tus.
Transamus itaque ad ultimam partem
Conclusionis: nam quod Aliqui præterea
objiciunt, Confessarium posse obligare peni-
tentem ad implendam penitentiam, priu-
quam illum absolvat, per se loquendo fallum
est, si loquuntur de satisfactione merè vindic-
ativa; & quando per accidentem verum est, de
quo Conclusione sequenti in principio, sup-
ponitur voluntas recipiendi Absolutionem;
quâ proinde cessante, cessat præceptum Con-
fessarii, & per consequens obligatio peniten-
tis. Igitur nullius momenti haec objecio.

214.
Respon-
soriens
testem por-
tavit
steptiam
simplicem
contra Ca-
jer. & Sua-
num.
Sectus.
Nunc quod atrinet ad ultimam partem Con-
clusionis; videlicet, Penitentia regulariter & per se
loquendo tenetur penitentiam acceptatam adimplere:
Cajer, tom. 1, opus. tract. 6. q. 2. ad 2. non
tantum negat, penitentem teneri ad ace-
ptandam penitentiam; sed, etiam si acceptet,
teneri ad implendam. Et videtur sane, inquit
Suarius di[p]l. 38. sect. 7. n. 1. magis con-
querenter loqui; quia illa acceptatio non est vo-
rum, nec promissio, sed tantum simplex pro-
positum: si ergo præceptum Confessarii per
se non inducit obligationem, nec acceptatio
illam inducit. Ita Suarius.

Sed non assentur; quia dum penitentis ac-
ceptat satisfactionem, hoc ipso se subiicit Con-
fessario, non tantum quoad remissionem cul-
pe, sed etiam quoad remissionem poenit. quid
in ergo tenetur stare ejus sententie? Ita do-
ceret Scotus 4. dilt. 19. q. un. n. 27. ibi: Sed
nunquam penam, à Clave non errante impostam,
tenetur penitentis adimplere? Respondeo, quod sic; si
velit se submittere Sacerdoti ad huc, & quantum ad
Absolutionem culpe, & quantum ad susceptionem
panis totalis correspondat; quia tunc obligatur
præcepto Ecclesiæ, cui se voluntarie subiicit.

Putas, quia magis consequenter loquitur, qui 215.
dicit: Populus non tenetur acceptare legem Princi-
pis, neque acceptatam adimplere, quam ille qui di-
cit: Populus non tenetur acceptare legem Principis,
acceptatam autem tenetur adimplere? Sanè quamvis
Nonnulli sint, qui exultant, acceptationem

populi esse necessariam ad legis obligationem;

nemo tamen docet, legem acceptatam non obli-
gare. Ergo similiiter, etiam ad obligatio-

nem satisfactionis foret necessaria acceptatio

penitentis, equidem minus consequenter lo-

quitur, qui negat obligationem satisfactionis,

penitente acceptata.

Nec obstat; quod illa acceptatio non sit vo-
rum, nec promissio; quia sicut per eam sub-
jicitur penitentia, quoad vindicationem pec-
cati, Judici habent potestatem ligandi, sup-
posita subjectione & confessio Re[ligio]ni; ergo de-
inceps non est ipsi liberum refilire à sententia
lata. Nonne acceptatio legis est votum, vel
promissio? Patet quod non: & tamen sup-
posita acceptatione, lex obligat, etiam ante ac-
ceptationem non obligasset: quia jam tunc
constat illam legem convenire communis bonis
totius populi. Ergo confirmiter in calu præ-
senti, positâ acceptatione satisfactionis, co-
ipso constat, eam esse salutarem & convenien-
tem penitenti, quid ni ergo obliget? Noli
dubitare, si non vis errare in bonis moribus.

Si autem à me queritur, an haec obligatio
sit gravis. Respondeo cito. & Dico decimo:

CONCLUSIO X.

Regulariter & per se loquendo
peccat mortaliter, qui sine ju-
sta causa non implet peni-
tentiam, impositam pro peccatis
mortalibus numquam con-
fessis, alias solum venialiter.

O Bligationem tum acceptandi peni-
tentiam, tum acceptatam adimplendi, ex 216.
Obligatio
genere suo esse mortalem, pater ex dictis his ex genet
Conclu. 8. de obligatione Confessarii eam te in obli-
mortalis
imponendi; quia videlicet materia de se gravis
est, pertinens ad Religionem seu reverentiam
debitam Sacramentis, immo quodammodo
ad iustitiam divinam; quia per satisfactionem
redditur Deo equivalentis moraliter poenis,
aliquo secundum iustitiam vindicativam hic,
aut in futuro seculo in Purgatorio exsolven-
dis.

Interim Doctores communiter docent, Ex levitate
hanc obligationem in individuo subinde tan-
materia ac
tum esse sub veniali, ut constat ex generali
venialis,
regula peccatorum, quæ ex levitate materia
venialis sunt. Erat autem levis materia (in-
Ccccc 2 quic

Quia materia sit levis ex Suario.

quit Suarius disp. 38. lect. 7. n. 5. Primo, si Confessio sit de solis venialibus. Secundo, si sit de mortalibus jam confessis; quia licet integritas Sacramenti non servetur, tamen est in re valde extrinseca & secundaria. Tertio, si omittat partem pénitentia in Confessione mortaliū, quando pars illa non est gravis. Quartò, si contingat in Confessione mortaliū levem pénitentiam imponi, etiam illa tota omittatur non erit peccatum mortale; quia licet causa sit gravis, tamen materia precepti non est sufficiens ad tantam obligationem. Et, si illa esset materia partialis, omissione eius non esset mortalis, ergo nec etiam sit totalis, quia, ut diximus, sola hæc mutilatio Sacramenti non sufficit ad peccatum mortale. Hoc tenus Suarius, verè, an falso restat examinandum.

217. Atque in primis Omnes in eo convenientur; Materia est quando Confessio est de materia mortali & gravis, quædo penitentia necessaria, & pénitentia imposta etiam est etia est gravis, tunc esse peccatum mortale, si voluntas pro gravi peccato. Et, si illa est causa rationabilis omittatur. Si enim tunc non est, non appetet quando est; cum ergo ex genere suo sit mortale, ut dictum est, saltem tunc debet esse mortale. Quid nisi est, cum Sacramentum necessarium mutetur in materia gravi?

Igitur hic præcipue disputatur, Primo; an si pénitentia sit res in se levis, v. g. una salutatio Angelica, imposta tamen pro peccatis mortalibus numquam confessis, peccet solum venialiter, qui eam non impleret. Secundo, an si pénitentia sit res in se gravis, v. g. jejunium, impositum tamen pro peccatis venialibus, aut mortalibus prius confessis, peccet mortaliter, qui non jejunat.

218. Ad primam questionem Suarez suprà respondet, solum peccare venialiter, & probat primo, ut vidimus, quia licet causa sit gravis, tamen materia precepti non est sufficiens ad tantam obligationem.

Sed videtur contradicere sibi ipsi in tract. de Leg. ubil. 3. c. 25. n. 4. sic ait: Denique addo, sapè materiam, quæ nude spectata levis appareat, prout in tali occasione, & in ordine ad talen finem præcipitur, esse gravem. Et post pauca: Neque amplius probat exemplum Religionum (in quibus aliquando ponuntur precepta Obedientia, & sub excommunicatione de rebus minimis) nam doctrina data in eis etiam locum habet de necessitate materiae gravis, quamvis in illis, propter altiorem fidem perfectionis, possit accidere, ut res in specie levis, in tali statu, & in ordine ad finem ei consentaneum, gravis meritò censeatur.

Deinde in fine illius numeri, ita lego: Dico ergo, preceptum Adæ impositum fuisse de re gravi; quia illa abstinentia à cibo verito, imposita fuit in recognitionem Obedientia Deo debita, & quasi in tributum humanae subjectionis ad Deum, & ad reprimendam

hominis elationem, quodammodo subjicendo illum inferiori creature in obsequium Dei, sub quibus rationibus precepit ilud gravissimum erat.

Denique nu. 7. Ad ferendum, inquit, hoc prudentiale judicium (de gravitate materiae) duo præcipue in lege consideranda sunt, unum præceptum est finis legi, præterea proximus, ratione cuius materia præcepta centrum constituit per legem in hac, vel in illa specie virtutis; alud æqualitas seu proprio modo præcepti in ordine ad talen finem, & ex his duobus, prædenti arbitrio spicatis, colligenda est materia gravitas. Huc uel Suarius, verè, an falso restat

examinandum.

219. Simili modo loquuntur de Cens. disp. 4. sect. 6. num. 11. ibi: Observeare oportet in fratribus hujusmodi humanis præceptis, sapè materiam eorum esse ex se indifferente, aut levem vi. inordi deri, & tamen relativam ad aliquod communem bonum, quod respicit præceptum humanum, neq; esse gravem, & ideo, si præcipiat sub censura, validam esse totam censuram, si quando Judex præcipit sub Excommunicatione, aliquem comparere in iudicio, aut cum Inquisitoribus vocant ad dictum audiendum, vel aliquid simile. Et ideo non facile sunt contemnende hujusmodi censurae, vel putandum comminatores esse, aut solum ad terrorum. Quia sapè ignoratur gravis ratio, vel necessitatem talis præcepti, quod materialiter (ut ita dicam) consideratum, appetere leve, formaliter autem, & in ordine ad talen finem est latitudo grave. Hec ille.

Ex quibus sic argumentos contra Suarij de Pénit. disp. 38. lect. 7. n. 5. Si contingat in Confessione mortalium levem in specie pénitentiam imponi, causa seu ratio est gravis, ut facetur præfatus Author; acqui dum ratio gravis est, quod materialiter consideratum leve appetere, formaliter est latitudo grave; ergo talis pénitentia in specie levis, est formaliter gravis, ac proinde materia præcepti sufficiens ad gravem obligationem.

Si dixeris cum Suario; si illa esset materia partialis, omissione eius non esset mortalis, ergo nec etiam si sit totalis. Resp. neg. Contra dispartes; quod in uno calu Sacramentum sit omnino incompletum integrum; scilicet in alio calu. Et quamvis sola mutilatio Sacramenti non sufficiat ad peccatum mortale, tamen videtur sufficere mutilatio Sacramenti necessarii, id est, omissione satisfactionis, vel notabilis eius partis, impositæ propter gravem causam, id est, propter peccatum mortale nunquam confessum, hæc haec satisfactio, vel notabilis eius pars sit in se materia gravis, sive levis; v. g. Confessarius gravissimo peccatori considerans ejus fragilitatem, imposuit pro salutari pénitentia unam Salutationem Angelicam, pénitentis incepit Salutationem his bonis verbis: Ave Maria, ceteram partem neglexit, dico

Dico in ac si nihil veritatem Natura & eum tam omisit Nam par omisit Hec Quid si nostra mentia in fuit gravis pro leibibus peccatis? pro qua prædisp. 25. sequentia si res in tam p. præcisus co- p. 22. Prob. pénitentia li, non gravis, peccatis ligera gravis, & nece- cepti gravis Sed in tentia in tali, sed in tali; er imposita sub pec- stra. C. gravis, nihilon Iudei, gravite taxat ei autem mortaliter lex ex quan- magis cificatione confite expiari ab eorum poscent dam, obligati. Dic obli- ahæs n tem, cu

220. Prob. pénitentia in tali, sed in tali; er imposita sub pec- stra. C. gravis, nihilon Iudei, gravite taxat ei autem mortaliter lex ex quan- magis cificatione confite expiari ab eorum poscent dam, obligati. Dic obli- ahæs n tem, cu

221. Prob. pénitentia in tali, sed in tali; er imposita sub pec- stra. C. gravis, nihilon Iudei, gravite taxat ei autem mortaliter lex ex quan- magis cificatione confite expiari ab eorum poscent dam, obligati. Dic obli- ahæs n tem, cu

222. Prob. pénitentia in tali, sed in tali; er imposita sub pec- stra. C. gravis, nihilon Iudei, gravite taxat ei autem mortaliter lex ex quan- magis cificatione confite expiari ab eorum poscent dam, obligati. Dic obli- ahæs n tem, cu

223. Prob. pénitentia in tali, sed in tali; er imposita sub pec- stra. C. gravis, nihilon Iudei, gravite taxat ei autem mortaliter lex ex quan- magis cificatione confite expiari ab eorum poscent dam, obligati. Dic obli- ahæs n tem, cu

odammodo subjicendo
re in obsequium Dei,
præceptum illud ga-

ferendum, inquit, hoc quod
(de gravitate materie) sententia
confideranda hunc, non potest
cum proximus, ratione, geni-
ta censetur constitui per
la specie virtutis; alio-
modi medi præcepti in or-
& ex his duobus, pro-
prio, colligenda est multe
varius.

itur d. Cens. disp. 4. 219.

: Observare oportet in Sacra-

cepis, sapere materia-

centem, aut levem vi-

ad aliquod commu-

niuum præceptum humana-

si præcipiat sub cen-

censuram; ut quando

xcommunicatione, ali-

icio, aut cum Iniqui-

am audiendum, vel al-

non facile sunt conve-

nse, vel putandum

aut solùm ad terrorem,

gravis ratio, vel necessi-

mod materialiter (ut ita

, appareat leve, formali-

ne ad talem finem at si-

mentum contra Suarium

et. 7. n. 5. Si contingua-

lium levene in specie

, causa seu ratio est gra-

vitas Auctor; atque dum

materialiter considera-

formaliter est laitis grave;

in specie leve, est for-

midine materia peccati

obligationem.

ratio; si illa esset materia

objectionis non esset mortalis;

Resp. neg. Conseq. sicut

no calu Sacramentum sit

integraliter; Iesus in

is sola mutilatio Sacra-

peccatum mortale, ta-

e mutilatio Sacramenti

missio satisfactionis, vel

imposita proper gravem

propter peccatum mortale

huc hac satisfactio, vel

in se materia gravis, huc

ius gravissimum peccatori

solutatem, imposuit pro

nam Salutationem Angeli-

it Salutationem hic bonis

teram partem neglexit,

dico

Sect. 13. De Satisfactione sacramentali. Concl. 10. 941

dico in illi sententia eum mortaliter peccasse
ac si nihil omnino dixisset. Sin autem recita-
verit totam Salutationem exceptis his verbis:
Nunc & in hora mortis nostra amer , existimo
eum tantum peccasse venialiter: rati, quia non
omisit partem notabilem, sicut in priori casu.
Nam pars notabilis aliquis orationis est, quia
omissa moraliter censetur omisla ipsa oratio.

221. Quis si pe-
nitentia in Omnes illos, qui existimant, gravitatem hujus
fei levibus obligacionis non esse defundam ex peccato,
pro quo satisfactione imponitur, sed ex materia,
qua præcipit; prout existimat Card. Lugo
disp. 25. n. 74. Qui propterea, & magis con-
sequenter quam Suarus, ad secundam qua-
stionem suprà propoſitam: An si penitentia
fit res in fe gravis, i.e. jejunium, impositum
item pro peccatis venialibus, aut mortalibus
priù confessis, peccet mortaliter, qui non je-
junat? Respondet affirmativè, contra Suarium
suprà , ubi absque aliqua limitatione docet,
ex parvitate materiae peccari venialiter , si
Confessio fit de solis venialibus.

222. Probat autem Cerd. suam sententiam; quia
penitentia levis, imposta pro peccato mortali,
non obligat sub mortalitate; si autem materia
gravis, v.g. jejunium, imponitur pro multis
peccatis venialibus , non appetat cur non ob-
ligat gravior, cum oriatur à potestate Iudi-
cis, & res præcepta sit gravis, & capax præ-
cepi gravis. Haec ille.

Sed responſio patet ex dictis ; nam peni-
tentia in fe levis, imposta pro peccato mor-
tali, secundum me, obligat sub peccato mor-
tali; ergo simili ratione, materia gravis ex fe,
imposta pro peccato veniali, solū obligat
sub peccato veniali, quia est secunda causa
sua Conclusionis. Ratio; quia illa materia
gravis in fe, formaliter est levis, quia causa est
levis, & ideo licet oriatur à potestate Iudicis,
nihilominus est incapax præcepti gravis; quia
Iudeus non potest quecumque etiam gravia
graviter precipere pro suo libitu , sed dum-
taxat existente iustitia & rationabili causa; nulli
autem est iusta ratio imponendi obligationem
mortalem pro levi peccato , ac proinde talis
lex excedit potestatem Confessarii in tali caso,
quandoquidem foret iniusta & irrationabilis ,
magis cedens in destructionem , quam in adi-
ficationem. Enimvero cum non sit obligatio
confidendi venialis; sed multis aliis remedii
expiari possint; merito homines averterentur
ab eorum Confessione; si passim Confessarii
possent illos obligare sub mortali ad acceptan-
dam , & implementam satisfactionem , utpote
obligatio omnium iudiciorum gravissima.

Dices; bene potest ex actione libera oriri
obligatio ad aliud, quod ex ipsi consequitur :
alius nequidem sub veniali obligaretur peni-
tentem, cum nequidem sub veniali teneatur con-
siderando. Respondeo; quia causa ex qua re-
solvitur manet illa pena, est gravis, scilicet peccatum
mortale, cuius malitia infinitè quodammodo
excedit seu superat malitiam peccati venialis ,
tum propter repugnantiam cum amicitia Dei ,
& visione beata, tum propter penam eternam,
quam meretur. Ex quo fit, ut plura peccata
venialis, per se loquendo , numquam consti-
tuunt unum peccatum mortale quod gravita-
tem culpe. Jam autem in imponenda satisfac-
tione

fieri. Item nemo tenetur suscipere Ordines
factos, nequidem sub veniali peccato, & tamē
si liberè suscipiat, non potest fugere obligatio-
nem gravem, quæ sequitur susceptionem Ordi-
num de recitando divino officio , de obser-
vanda castitate &c.

Respondeo; me totum illud libenter con-
cedere: fed quid ad propositum nostrum? Nam
obligatio sub veniali, quæ sequitur ex Con-
fessione, & Absolutione venialium , non est
tanta , ut merito possit homines retrahere
à Sacramento , quod Deus voluit esse medi-
cina quæ quotidiana; contra peccata qua-
si quotidiana , immo verè quotidiana ; à qua
tamē medicina, sicut dixi, merito homines
averterentur, si Medicus posset praescribere;
& praescriberet satisfactionem sub peccato
mortali; scilicet quando solū sub peccato ve-
niali. Et verò Sacramentum Ordinis nonne
Deus instituit ut passim ab omnibus suscipiere?
Perspicuum est quod non, & ideo Ecclesia
potuit annectere obligationem gravem servan-
de castitatis, legendi divinum officium &c.
etlo inde multi homines avertantur à suscep-
tione illius Sacramenti.

Urget aliquis cum Lugone suprà n. 75. haec
obligatio satisfaciendi pro peccato veniali,
propriè loquendo non succedit obligatio
vitandi peccatum veniale , quæ erat levis, sed
potius obligationi, & debito passivo patienti
penam temporalem , quod relictum fuit ex
culpa veniali; hoc autem debitum , seu haec
obligatio non erat ad culpam gravem aut le-
vem, sed ad penam. Et quidem erat obligatio
gravis, hoc est, ad penam gravem; erat
enim obligatio iudicium rationis cum illa, quæ
remanet ex culpa etiam mortali jam remissa ad
penam temporalem ; quæ obligatio commun-
tatur in obligationem satisfactionis sacramen-
talis: & potest contingere, quod aliquis do-
beat majorem penam temporalem propter
multa venialis , quam alius propter mortalem
culpam jam remissa.

Respondeo; quidquid sit de hoc excessu, soletur
pena Purgatorii, etlo gravis comparativè ad
penam fori civilis, equidem in foto Dei sim-
pliciter & absolute est levis.

Si inferas; ergo neque pena gravis, pro
peccato mortali imposta , graviter obligabit:

Alia instanciā nam solū imponitur ad redimendam penam

Purgatorii.

Resp. Neg. Conseq. quia causa ex qua re-
solvitur manet illa pena, est gravis, scilicet peccatum
mortale, cuius malitia infinitè quodammodo
excedit seu superat malitiam peccati venialis ,
tum propter repugnantiam cum amicitia Dei ,
& visione beata, tum propter penam eternam,
quam meretur. Ex quo fit, ut plura peccata
venialis, per se loquendo , numquam consti-
tuunt unum peccatum mortale quod gravita-
tem culpe. Jam autem in imponenda satisfac-
tione

ccccccc Aitione

est gravitas. Cetone non tam attendenda est gravitas, aut criminis, quam per levitas penae, quam bene gravitas aut levitas causa, ex qua oritur obligatio ad penam.

Trident. Hinc Trident. sess 14. c. 8. Debet Sacerdotes Domini, quantum spiritus & prudenter fugeris, pro qualitate criminum . . . , satisfactiones inungere. Non sit: Pro qualitate penarum temporalium: sed, Pro qualitate criminum. Neque communiter sic loquimur: Imposita est mali talis vel tanta penitentia pro peccatis temporalibus, sed, pro peccato mortali vel veniali.

226. Sed dices aliquis; quando constat de remissione totius penae, non est imponenda ulla satisfactione, si et constat de remissione partis penae, tanto minor penitentia est imponenda; ergo magis attendi debet quantitas penarum, quam qualitas causa; prorsertim cum frequenter culpa remissa sit, antequam satisfactione imponatur, ut patet in Confessione iterata eorumdem peccatorum. Quod autem dicit Trident. Pro qualitate criminum, non minorem, quia ex qualitate criminum, cognoscitur quantitas penarum.

Dicitur. Respondeo; plane cognoscitur, & ideo magis attendenda qualitas criminum, quam quantitas penarum: quia illa magis cognoscibilis est; & ideo ei penitentia proportionanda, nisi forte aliunde constet penas jam totaliter, vel ex parte remissis, quod mere per accidens est, & rarissime constat.

Non igitur sole pena sunt attendenda, sed magis principaliter ipsa causa, ex qua oritur obligatio ad illas penas, ita ut, licet eadem penas deberentur pro peccato mortali & veniali, & eadem pena imponeretur pro utroque peccato, equidem imposta pro peccato mortali, graviter obligaret, imposta autem pro veniali, solum venialiter: quia licet utraque sit res in se gravis, attamen una est formaliter levius, quia imposta propter peccatum, quod non est materia necessaria, nequidem sub peccato veniali, Sacramenti Pénitentia, per consequens quod non est materia necessaria satisfactionis sacramentalis; altera autem est res etiam formaliter gravis, quia imposta propter peccatum, vel penas debitas peccatis, que per le loquendo sunt materia necessaria Sacramenti Pénitentia & satisfactionis sacramentalis.

227. Proinde licet Sacramentum de solis peccatis venialibus, aut mortalibus antea dimissis, sit tam proprium Sacramentum, quam Sacramentum de mortalibus numquam confessis, equidem non est Sacramentum tam grave; quia non tam necessarium, & ideo mutilatio eius non tam graviter peccaminosa, est pena, quae omittitur, in se considerata, sit sufficiens ad peccatum mortale. Breviter; nulla est justa ratio praependi illam penam sub gravi obligatione; ergo Confessarius non potest eam sic præcipere.

Non dico; Nullam posse occurrere rationabilem causam, in iungendi rem in se gravem, sed, in iungendi eam sub gravi obligatione, que sunt multum diversa: nam potest civilis potest præcipere rationabiliter auditionem, v. g. Missa, que est materia per se sufficiens ad peccatum mortale, ut patet ex precepto Ecclesiastico; tamen non potest illam præcipere sub gravi obligatione, quia hac auditio ad finem politicum, quem solum intendit potest civilis seu politica, parvam habet proportionem, quæ tamen proportionem consideranda vent, juxta Suarium suprà, ad formandum prudens judicium de gravitate materie.

Dices; fieri potest, ut penitentis confiteatur multa, & gravia peccata venialia, multa oleum & gravia peccata mortalia prius adhuc confessi; ne autem leviter astutus peccata venialia, & ea sine scrupulo frequenter, atque ita se periculo peccandi mortaliter exposat, videtur necessarium imponere gravem penitentiam; præsertim cum, quando tales confitentur fine magna Contumiae, probabiliter sit, iis adhuc longè plura restare persolvenda in Purgatorio, quā quibus delendis ea penitentia sufficiat. Quare cum sit inter condignitatem penae, ab illi merita, nulla appetat ratio, cur eam Sacerdos non possit injungere. Ita Coninck disp. 10. n. 81. Addit: Non credo tamen Sacerdotem umquam tenetiam gravem penitentiam pro ejusmodi peccatis imponere, nisi quando hoc credit necessarium, ut penitentem à peccando conseruat.

Nec ego credo, maximē si loquatur de sola gravi penitentia materialiter, & formaliter; immo credo, non posse imponere, nisi quando aliquoquin effet periculum proximum peccati mortalis; sed tunc illa penitentia non esse merita vindicativa, de qua hic tractamus, sed medicinalis, quae inducere obligat sub peccato mortali (si non ex precepto Confessarii, latente ex virtute opposita illi peccato mortali) etiā in se minima foret.

Non

nego ergo, posse imponere penitentiam materialiter gravem, quod solum propter argumentum Regii; sed dico, non potest propter imponere penitentiam formaliter gravem, propter rationes superius allegatas, præcepit; quia sic homines merito avenerentur a Confessione venialium peccatorum.

Hinc consequenter affero; penitentias primitive Ecclesie, si que forte inveniantur materialiter graves pro levibus peccatis, non obligasse, nisi sub veniali. Similiter puto; si quis omisisset plures leves penitentias præcedentium Confessionum, tametsi in hac Confessione omnes illæ simul rursus injungentur, nihilominus ad eas omnes simul penitentem tantum obligari venialiter. Sin autem penitentiam, impositam pro mortali numerum, quam confessio, invincibiliter non impleverit,

230. Duplex argumentum Logos. Er argumen inquit satisfac obligat nem prabit e

Pr ciperet catur libus, cur ergior & obligat ad eum

Reponde ad secundum. Relatio nium si ad ultimam subtiliter a tem no nam ex suum reddit avertit dictum telas, statem mento jus su quā

Responso ad primum. Per ill liberatur hojus quis f à Constatu

232. Alioquin tñi A gazi Confessatio go testis imponendi gravem penitentiam sub levi ob ligatione, At me dñi dubi se ob Sacra capaci

Lago. Lago.

Sect. 13. De Satisfactione sacramentali. Concl. 10. 943

posse occurrere rationabilis
in se gravem, sed obligationes
que sunt nul-
litas civilis potest pre-
cipitatem, v. g. Milt.,
se sufficiens ad peccatum
præcepto Ecclesiastico;
am præcipere sub gravi
et auditio ad finem poli-
intendit potestas civilis
habet proportionem,
confidetur venti-
ad formandum prudens
materia.

230.
Duplex ac-
cumentum
Lugonis.

non mirum si postea debeat eam implere sub
peccato mortali, quia prius sic obligabatur, &
Confessarius tandem nunc imponens peni-
tenciam in Confessione venialium, non inten-
dit priorem obligationem auferre, sed super-
addere obligationem aliquam veniale, pro-
portionatam peccatis venialibus jam jam con-
fessis.

Ex dictis haud difficilis erit solutio duplicitis
argumenti Lugonis supra n. 76. Si aliquis,
inquit, promitteret jejunium ad finem hunc
satisfaciendi pro suis venialibus, votum illud
obligaret sub mortali; ergo si ad eundem fi-
nem precipiatur jejunium à Confessario, obli-
gabit eodem modo graviter.

Præterea Prelatus si ad eundem finem præ-
cipiteret subditis jejunium hodiernum, ut plati-
catetur Deus, offensus nostris peccatis venia-
libus, illud præceptum obligaret sub mortali:
cur ergo præceptor Confessarius, qui est Supe-
rior & Jūdex legitimus, non æquè graviter
obligabit, cum Confessarius præcipit jejunium
ad eundem finem?

231.
Responde-
tur ad fe-
endum.

Respondeo; Prelatum posse præcipere jejuni-
um sub gravi obligatione, etiam finē ordine
ad ullum peccatum præcedens, dummodo
subsistat alia rationabilis causa; Confessarius autem
non nisi per ordinem ad peccatum, & pe-
cam ex peccato relatiā. Deinde Superior per
suum præceptum sub peccato mortali, non
redit Sacramentum Penitentia odiosum, nec
avertit homines ab eo; secūs Confessarius, ut
dictum est, & idea Superiori competit illa po-
tentia, non Confessario, qui non habet po-
tentiam nisi utili & convenienti ipsi Sacra-
mento, cuius est minister, per consequens cu-
jus suceptiōne magis debet promovere,
quam impeditē seu retardare.

Responso
ad primū.

Per idem respondeo ad primū; scilicet,
per illud votum penitentis, quod ei est planè
liberum, nemo avertitur à frequentatione
hujus Sacramenti; & deinde ad plura potest
quis seipsum obligare, quam possit obligari
à Confessario, ut patet in voto perpetua Ca-
stitatis, & similibus.

232.
Atque hic sūlet finis hujus Conclusionis,

Aliqui ne-
gas Con-
fessario po-
tentiam imponendi
gravem peni-
tenciam sub veniali, estò Prelatus
fortasse posset rem gravem præcipere sub ve-
niāli. Probat: quia Confessarius non obligat
in persona sua, sed gerens personam Dei, &
juxta institutionem Sacramenti, cuius vim
ipse minister temperate non potest.

Lago.

Confessari potest, inquit Lugo, ex Sacra-
mento Matrimonii, in quo non fieret procul
dubio Sacramentum, si contrahentes vellent
se obligare solum sub veniali: nam institutio
Sacramenti exigit obligationem gravem juxta
capacitatem materiae: sic ergo institutio hujus
iudicij videtur exigere obligationem gravem

juxta capacitatem materiae, ita ut sententia
obligeret reum, sicut in judicis humanis, scilicet
juxta gravitatem vel levitatem materiae,
de qua agitur. Hæc ille.

Verum quis non videat disparitatem inter
Sacramentum Matrimonii, & Sacramentum
Penitentiae? Nam, ut sacerdos Lugo, & ve-
rissimum est, Sacramentum Matrimonii ne-
quit subsistere absque gravi obligatione,
quoniam Matrimonium requirit consensum,
seu potius essentialiter est consensus, quo
conjuges tradunt ius perpetuum in mutua cor-
pora ad usum conjugalem, quod objectum
non recipit magis & minus, sed omnium ju-
dicatio gravissimam est, quia obligatio ad rem
gravissimam, immediate præcripta ab ipso
Deo institutore Sacramenti: at vero iudicium
sacramentale, communis calculo, potest ablo-
gari ita ablique illa obligatione, non dico,
gravi, sed etiam levi; cur ergo non poterit
statu cum obligatione levi in materia gravi,
quando ita expedit saluti penitentis?

Debet Sacerdos, inquit Trident. loco se-
232.
Trident.
pius præcipiat, salutares & convenientes satisfa-
ctiones iniungere. Non sic ergo attendenda qua-
litas delicti, ut Sacerdos obliiscatur facultas
& salutis penitentis. At vero in Sacra-
mento Matrimonii non attenditur nisi bonum Sa-
cramenti, prolixi, & fidei. Tria, inquit Flo-
rent. in Decret. Euge. sunt bona Matrimonii,
Primum, proles suscipienda, & educanda ad cultum
Dei. Secundum, fidē, quam unus conjugani alteri
servare debet. Tertium, indissolubilitas Matrimonii,
propter hoc, quod significat indissolubilem coniunctio-
nem Christi & Ecclesie. Itaque obligatio Mattri-
monii immediate præscribitur, ut mox insi-
nuavimus, ab ipso Deo institutore Sacramen-
ti; secūs obligatio satisfactionis, cuius impo-
sitionem secundum facultatem penitentis re-
liqui Deus immediate determinationi Con-
fessarii.

Et quamvis hanc determinationem faciat
nomine Dei, vel ex hoc ipso tantò inclitus
cognoscitur, quomodo possit leviter obligare
in materia gravi, cum plerique concedant
Deum rem gravem posse præcipere sub levi ob-
ligatione. Quidquid contradicat Dicastillo.

disp. 14. n. 32. dicens: unde nec ipse Deus
id posset facere, involvit enim contradictionem;
nam sicut involvit contradictionem,
esse propriè loquendi præceptum aut legem,
& non inducere obligationem: ita propriè lo-
quendo contradictionem involvit, esse legem
aut præceptum grave (id est de materia gravi
præcepta, ex qua gravitas præcepti defumenda
est) & non resultare obligationem gravem,
nam (ut ait Philippi) sicut se habet sim-
plicer ad simpliciter, ita magis ad magis.
Hæc ille.

Sed ex falso supposito; videlicet, præce-
ptum leviter obligans in materia gravi, esse
leviter obligans in materia gravi.

præceptum

teria gravi
potius di-
cendum le-
ve, quam
grave pœ-
nitentium.

præceptum grave, nam potius dicendum leve, quia obligatio levius. Unde præceptum non dicitur grave, quia de materia gravi, sed quia graviter obligans; & ita verissimum est, quod si involvit contradictionem esse propriè loquendo præceptum, & non inducere obligationem, ita propriè loquendo contradictionem involvere, esse præceptum grave, & non graviter obligare.

235.
*Ex quo de-
sumatur
gravitas
præcepit*

Igitur non ex sola materia gravi desumitur gravitas præcepti, sed ex materia gravi, & voluntate Legislatoris, quæ est anima legis, à qua proinde lex habet totam suam vim obligandi. Talis ergo erit vis illi obligandi, & per consequens obligatio passiva in subdito, qualis illa fuerit voluntas, obligatio utique gravis, si voluntas fuerit gravis, id est, si Legislator voluerit graviter obligare; leve autem, si voluntas fuerit leve, id est, si leviter voluerit obligare.

Interim lex obligans leviter in materia gravi, non est lex simpliciter seu adæquata capacitate materiae, ut patet, sed potius secundum quid seu inadæquata; talem autem legem esse possibilem, confat ex multis constitutionibus Religionum, que solum obligant ad pœnam, cùa aliquin si voluissent Superiores, obligassent etiam ad actum; cur ergo non possint fieri similes constitutiones, obligantes ad actum sub peccato veniali tantum, tametsi si voluissent Superiores, obligassent sub peccato mortali? Non video in eo ullam contradictionem, quamvis ordinariè Legislator, ut etiam Confessorius, censeatur præcipere adæquatè, id est, graviter in materia gravi, nisi aliud declareret.

236,
*Sententia
Medina,
Confessa-
tum posse
leviter ob-
ligare in
materia
gravi, à Su-
ario voratur
probabilis.*

Caterūm aliter posse facere Confessarium, docet Medina apud Suarium suprà n. 5, qui & ipse eam sententiam vocat probabilem; licet enim, inquit, præcipiens non possit excedere gravitatem materie in imponderabile obligatio-ne; quia hoc superat potentiam, & non penitus ei potest ex sola voluntate; tamen satis probabile videtur, posse obligationem moderari infra materia gravitatem; quia in hoc non se habet tamquam agens naturale, ut necessariò agat secundum ultimum potentia sua. Probabilis ergo videtur hæc opinio Medina. Hac ille-

Ego autem exlimo esse probabilem, sicuti probabilior & communior est sententia, qua docet, Legislator posse præcipere materia gravem sub levi obligatione. Enimvero superius diximus, determinationem quantitatis, & qualitatis satisfactionis, reliquam à Christo arbitrio Sacerdotis, cur non etiam determinatione obligationis debet conferi relata? Nam fieri potest, ut uni expediat ad salutem gravis materia cum levi obligatione, alteri autem gravis materia cum gravi obligatione; si ergo gravis materia absoluē sit capax levei obligationis, inducenda per Legislatorem,

*Auctor ex-
stimat eam
probabilis-
rem.*

quando sic expedit bono communi, cur ne-gabimus illam potestatem Confessori, quando sic fieri expedit saluti pœnitentis? Nullam prorsus video rationem, quæ ulteriorementem reatur refutationem.

Et ideo prosequendo propositam materiam, putà obligationem, quam habet pœnitentia satisfaciendi pro peccatis secundum arbitrium Confessori: quero Primo; an si necessaria intentio satisfaciendi. Secundo; quo tempore tenetur pœnitentis implere suam pœnitentiam. Ad primum questionem Respon-deo & Dico undecimè:

CONCLUSIO XI.

Satisfacit pœnitens sua obligatio-ni exequendo opus imposi-tum, estò memoria obligatio-nis penitus exciderit.

237.
*Satisfacit
pœnitentia
secundum
arbitrium
Confessori.*

Satisficeri posse præcepto audiendi Millum & per consequens alias præceptis Ecclesia-s, abisque intentione satisfaciendi, immo cum intentione contraria non satisfaciendi, tamquam probabile docimus Disp. 5. Sec. final. Concl. 8, ad quam remitto Lectorem. Sed num quid eadem ratio præcepti sacramentalis id est, satisfactionis sacramentalis? Numquid & huc satisficeri potest absque intentione satisfaciendi, immo cum contraria intentione non satisfaciendi?

Ita existimat Sanchez Sum. lib. 1. c. 13. n. 10. sed ubi sic ait: Satisfit (Pœnitentie sacramentali) exequendo opera in pœnitentiam injuncta, non admodum pro alia re non applicetur, est non adhuc intentio implendi pœnitentiam, sed penitus ejus obligatio memorie exciderit. Quia hæc, utpote lex specialis, instar legis generalis obligat. Ex n. 17. ita scribit: Tertio deducitur, idem dicendum esse de Pœnitentia sacramentali injuncta: illa enim verè impletur, si opus injunctum executione mandetur cum expressa intentione illius non implendre, nec opus est, ut mutetur ea intentio, sed factis elicere per illud opus impletam jam esse. Quicunq; pœnitentia ex quadam Confessoris præcepto debeat, idem de illa, quod de aliis præceptis sentiendum est.

Idem docet lib. 4. c. 13. n. 40. Quamvis, inquit, votum vel pœnitentia sunt disjunctiva, nec facta alterius partis electione votens aut pœnitentis impletat alteram; immemor voti vel pœnitentie, vel habens intentionem non satisfaciendi illo actu: quia fortè voluit iterum impletare, aut eligere alteram partem, manet liber à voto vel pœnitentia. Quia reverè implet substantiam rei promissa, vel in pœnitentiam injunctæ quoad alteram partem: & volum

238.
*Contrari-
am docet
Valquez,*

Con-
Tract.
a Con-
fessio-
nem
sponde-
junctam
pleat e-
pcnis
quando
dato Co-
elò ibi
diendi
absque

Pre-
videt sen-
tientia Scotti.
4. dist.
satisfacit
voluntar
missim à
vel est pu-
Item n.
tinus,
macerati
illam lab-
rendam
occurrit
satisfacit
sacramen-
tatio
injuncta
narum l.

Sed q-
prà; te-
ri ratione
id est,
tentia;
inten-
peccato
Absolu-
nullat
sacramen-
per co-
prædicti
simili-
ut aliqui
ut prob

239.
*Robatur
ex ratio-
ne.*

Ex
cepitum
inter præ-
cep-
tum Eccle-
siae & Con-
fessori.

Disputat
dieu-
particu-
vel illo
præcep-
culari-
tionem
tentio
lunate
particu-
ticula-
lem Pa-